

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ ΤΟΥ ΚΑΔΜΟΥ
ΕΝ ΘΗΒΑΙΣ

Τὰ πορίσματα τῶν μέχρι τοῦδε ἀνασκαφῶν τοῦ ἐν Θῆβαις ἀνακτόρου τοῦ Κάδμου ἐδημοσιεύθησαν ἐν *AE* 1909 σ. 57 ἔξ. *ΠΑΕ* 1911 σ. 143 ἔξ. καὶ 1913 σ. 85 ἔξ. *ΑΕ* 1917 (Α. Δ. Κεραμοπούλλου «Θηβαικά») σ. 338 ἔξ. Κατὰ τὸ ληξιανὸν ἀρτίως ἔτος 1921 μετὰ τὴν κατεδάφισιν τῆς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἀπαλλοτριωθείσης οἰκίας τοῦ Θ. Δ. Θωμᾶ ἐπανελήφθη ἡ ἀνασκαφὴ πρὸς βορρᾶν τοῦ ἥδη πρότερον ἀνεσκαμμένου μέρους. Ἐάν δὲ ἀριθμήσωμεν τὰ ἀνασκαφέντα διαμερίσματα ἀπὸ τοῦ παρὰ τὴν δόδον Πινδάρου δωματίου, ἐνθια εὑρέθησαν καὶ εἰκονίζονται οἱ πέντε ἐτερόστομοι ἀμφορεῖς ἐν τῇ εἰκ. 5 *AE* 1909 σ. 67, ἀπεκαλύφθησαν ἐφέτος τὰ ἔξης: 1) ἐκαθαρίσθη δλόκληρον τὸ δωμάτιον τοῦτο συλλεγέντων δστράκων τιγῶν καὶ πολλῶν θραύσμάτων ἀγγείων ἢ ἄγγείου λιθίνου μεγάλου, οὗ εἶχεν εὐρεθῆ ὁ πυθμῆν *AE* ἐν ἡ. 102) ὡς καὶ θραύσματα τῆς λιθίνης ζφοφόρου (ὅρα αὐτόθι ἐπίσης) 2) ἐκαθαρίσθη τὸ ἀμέσως πρὸς Δ συνεχόμενον δωμάτιον, ἐνθια συνελέγησαν δστρακαῖσις 30 περίπου ἐτερόστομων ἀμφορέων καὶ εἰς ἀκέραιος. 3) Περαίτέρω ἵτο μικρὸς χῶρος τετράγωνος, ὃν δὲν δξίζει νὰ δονομάσω δωμάτιον καὶ δστις οὐδὲν λείψανον ἀγγείου ἢ ἀλλου τινὸς σκεύους ἔσφεν. Ἁτο δμως ἀθικτος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πυρκαϊδὸς καὶ εἶχε καὶ αὐτὸς δοκοὺς κεκυμένας (διεύθυνσις ἀπὸ Β πρὸς Ν) ἐπὶ τοῦ στρώματος τῆς κεραμίτιδος γῆς. 4) Ἀριστερὰ τούτου τοῦ χώρου ἀνεσκάφη ἡ συγέχεια τοῦ στενοῦ διαδρόμου κατὰ μῆκος τοῦ δωματίου τῶν τοιχογραφημάτων καὶ συνελέγησαν συντετριμμένα ἀγ-

γεῖτα ἑτερόστοιμα, ὑψίποδες κύλικες καὶ πυνάκια ἀπλωτά. Εἰσδύσαντες δὲ καὶ ὑπὸ τὴν ΒΔ γωνίαν τοῦ δαπέδου τοῦ δωματίου, ἐνῷ εὑρέθησαν τὰ τοιχογραφήματα, ἐξηγάγομεν καὶ ἄλλα τινά. Ὁ διάδρομος τερματίζεται ἐνταῦθα εἰς τὸν δυτικὸν τοίχον τοῦ ἀνακτόρου, οὗ ἔξω εὑρέθη διγγειοπλαστικὸς κλίθανος. Ἀλλὰ 5) πρὸς Β συνεχίζεται παραπλεύρως τοῦ τοίχου ἐκείνου στενότερος καὶ περιέχων ἀγγεῖα ἑτερόστοιμα κυρίως, ὃν ὅμως πολλὰ μέρη θάλασσας διέτι τὸ ἥμισυ τοῦ διαδρόμου, τὸ δυτικόν, κατεστράφη ὑπὸ νεωτέρου σιροῦ, δστις καὶ τὸν δυτικὸν τοίχον τοῦ ἀνακτόρου ἔβλαψε 6) Ἐτέρωθι τοῦ ἄνω εὑρημάτων τετραγώνου χώρου κάμπτεται πάλιν πρὸς Α ὁ διάδρομος (τῆς πρὸς Β συνεχείας φρασσομένης ὑπὸ παχυτάτου, ἵσως συνθέτου, τοίχου ἐν τῷ σώματι τοῦ δποίου εἰχεν δρυχθῆ ἐπὶ τουρκοκρατίας βόθρος ἀποπάτου) καὶ ἐν τῷ μικρῷ ἀθίκτῳ μέρει αὐτοῦ ἐνταῦθα συνελέγησαν περὶ τοὺς δγδοίγκοντα ἑτερόστοιμοι ἀμφορεῖς, ὃν δύο ἀκέραιοι καὶ φέροντες ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐπιγραφὰς διὰ γραφῆς ἀδιαγνώστου ἄλλα συγγενοῦς πρὸς τὰς κρητικάς. Τοιαῦτα ἀγγεῖα ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἐν τῇ ἀποθήκῃ ταύτη τοῦ ἀνακτόρου, ἀλλὰ εἰνε συντετριμμένα καὶ ἀπλυτα καὶ ὅπως ἐξήγθησαν ἐκ τῆς θέσεως ἐνῃ ἐπεσον καὶ ὑπέστησαν τὴν ἐπιδρασιν φοβεροῦ πυρός. Τὰ ἀγγεῖα πάντα προϊόντα τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ ἀνακτόρου εἰνε κοινὰ καὶ ἡσαν πρὸς ἐμπορίαν πιθανώτατα προωρισμένα. Εἰγε διὰ ζωῶν ἀπλῶς κεκοσμημένα καὶ στεροῦνται καλλιτεχνικῆς ἀξίας. 7) Ἐντεῦθεν θύρα ἡ ἀνοιγμα θυροειδὲς ἄγει εἰς ἐπιμήκη αἴθουσαν, ἐνῃ συνελέξαμεν δστρακα ἀγγείων ἀραιά. 8) Πρὸς Δ τῆς αἴθουσῆς ταύτης ἐξετείνετο ἄλλη δμοία πιθανῶς, ἀλλὰ ἡ ἐπιγενομένη ἐνταῦθα ἀνατροπὴ καὶ καταστροφὴ συναπώλεσε καὶ τοὺς τοίχους τοῦ οἰκοδομῆματος. 9) Πρὸς Α ὅμως ἀνοίγεται μεγάλη θύρα ἀγουσα εἰς ἐπιφανέστατον διαμέρισμα τοῦ ἀνακτόρου, εἰς τὸ μέγαρον. "Αν ἐνθυμηθῶμεν, δτι εἰς τὸ δωμάτιον τῶν τοιχογραφημάτων καὶ τὰ δύο πρὸς Δ αὐτοῦ κείμενα κυρίως εὑρέθησαν πολλὰ γυναικεῖα κοσμήματα (δρμοὶ ἐκ ψηφίδων, χρυσᾶ κοσμήματα κλ.).

οίχα έλλειπουσιν ἐντελῶς κατὰ τὴν περὶ ἡς νῦν δὲ λόγος γειτονίαν, δυνάμεθα ἀδεῶς νὰ λέγωμεν ὅτι πρόκειται περὶ μεγάρου τῶν ἀνδρῶν. Δυστυχῶς εἶνε τοῦτο κατεστραμμένον ὑπὸ τῆς ὁδοῦ Πινδάρου, τημηθείσης βαθύτερον καὶ τοῦ φυσικοῦ βράχου. Ἐσώθη μόνον ἡ ΝΔ γωνία καὶ δὲ δυτικὸς τοῖχος μετὰ τῆς πύλης εἰς τὸ σύνηθες μικρὸν ὄψιος. Ὁ τοῖχος οὗτος εἶνε ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ ακτηρίου ἐκ κοινῶν λίθων ἐκτισμένος καὶ πρὸς Β τῆς εἰρημένης θύρας λεπτότερος ἢ κατὰ τὴν γωνίαν. Ὁ νότιος ὅμως τοῖχος, οὐ μέρος σφίζεται ἀποτελοῦν τὴν ΝΔ γωνίαν, εἶνε ἐκ πελεκητῶν δόμων πώρου· χωρίζονται δὲ οἱ δόρμοι διὰ κενοῦ νῦν χώρου δριζοντίου καλῶς γωνιασμένου, διτις ἐπληγροῦτο ἀλλοτε ὑπὸ δοκῶν τετραγώνων ἀποτελουσῶν ἔξυλοδεσίαν τῶν τοίχων, καθὼς συμβαίνει ἐν τῷ μεγάρῳ τῶν Μυκηνῶν.

Τὸ ἀξιολογώτατον τῶν εὑρημάτων τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης εἶνε βεβαίως τὰ ἀγγεῖα μετ' ἐπιγραφῶν. Εἰς τὸ θάλαγγη ἥ μελέτη αὐτῶν, ἀς μὴ βιαζόμεθα νὰ προλέγωμεν· ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ λέγωμεν ὅτι ἡ παράδοσις ἡ συνδέουσα τὸ ὄνομα τοῦ Κάδμου πρὸς τὰ γράμματα δὲν εἶνε ἐντελῶς μῦθος, ὡς οὐδὲ ἡ ἀλλη ἡ λέγουσα περὶ τοῦ ὅρμου τῆς Ἀρμούλας ἀφ' οὐ τόσας χιλιάδας φηφίδων ἐξ ὅρμων εύρομεν ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Ἡ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ παρουσίᾳ ἀποθηκῶν πλήρων βιομηχανικῶν προϊόντων ἔργαστηρίου ἰδιοκτήτου τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἀνακτόρῳ, δηλοὶ ὅτι δὲ βασιλεὺς ἐφρόντιζε γὰρ αὐξάνη τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ δι' ἐπιχειρήσεων βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν, ἡ δὲ γειτνίασις τῶν ἀποθηκῶν πρὸς τὸ μέγαρον καὶ κατὰ μῆκος τοῦ διαδρόμου, διτις ἦγεν ἐξ αὐτοῦ πρὸς τὸν γυναικῶν, δηλοὶ ὅτι αὐτὸς δὲ βασιλεὺς ἀνεμειγνύετο καὶ εἰς τὴν πώλησιν τῶν προϊόντων τούτων.

Α. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ